

Последњих смо се дана, у вези са нашом јужном покрајином, бавили изјавама. Нападали смо и хвалили Вука Јеремића, који је рекао ништа до оно што је, већ довољно дуго да су могли да запамте и врапци на гранама, званични став Републике Србије, која ће онога тренутка када тај став промени, без обзира на стање „на терену“ – престати да буде држава. Они који су у његовом „испаду“ у Будимпешти видели нову наду или се специјално разочарали као да нису били овде последњих година. Занимљиво је, међутим, да смо се нешто мање и опрезније бавили Кушнеровим, па рецимо, саветима председнику Тадићу а опет у вези са ставом Србије према Косову како се год оно представљало, и од свега тога најмање евентуалним Тадићевим првим сусретом са Сејдијуом у Словенији.

Док ватрене патриоте сумњиче министра Јеремића да само прича глупости како би нас заварао док председник Тадић са своје стране спрема једну другу ствар (а то је наравно издаја Косова), а ватрени противници ватрених патриота сумњиче пак председника Тадића да замајава европејски настројену јавност док заправо министар Јеремић ради посао око једне друге издаје а која ће овде бити издаја еврпоског безалтернативног пута – на правом и око правог Косова дешава се једна трећа ствар.

Косово у стварном свету није држава. Али није ни српска покрајина. Косово нема успостављене институције система. Живи од донација. Целокупан народ Косова ненавикнут је на функционисање унутар система уколико се то функционисање не одиграва у оквирима прилагођеним деци у обданишту или лицима са посебним потребама. Као мањина која је у Србији третирана на посебан начин, Албанци су навикнути да на један одређен начин буду збринуте од стране државе, која им је наравно ишла на живце и према којој су имали однос као према неком наметнутом старатељу – али који доноси ручак, спрема кревет и ујутру тера да се иде у школу. Југославију а касније Србију сада је заменила међународна заједница, Косово се гради, нека места заиста делују импресивно (не по лепоти него по очигледности једног огромног новца који је овде ушао) наизглед – Косово постаје држава.

То, међутим, није ни близу истине. Добијају се средства из фондова, албански клинци уче енглески и заиста не знају српски, Приштина је пуна ресторана који дивно изгледају, у кафићима се служи одличан еспресо и све изгледа као у оном споту Сачи & Сачи где неки млади лепа људи слажу оне лега коцкице. Косово је држава са рекламе, направљена је брзо као што деца од лега коцкица направе град. Оно што се не види голим оком, али што знају и Београд и Приштина јесте то да тај град од лега коцкица не

може да створи инфраструктуру, да тамо нема прописа (има, преписаних из уџбеника које су донели европски службеници, али то једноставно не ради), да тамо владу изигравају бивши ОВК прегалници који су потерали интелектуалце ако нису били у служби шумских политичара, да у тој влади седи неколико Срба који служе за декорацију и на једнаком су, ако не и нижем, цивилизацијском ступњу од бивших ослободилаца јер су ослободиоце у међувремену водили у свет да их науче како се прича пред камерама и ови су некако запамтили оно неколико свету угодних флоскула које треба понављати.

Шта заправо значе све оне реченице које нашим званичницима упућују западни званичници а које се односе на „релаксацију односа“, „добросуседство“ и остало? Значе да колико год једном делу света било важно (а није му то најбитнија ствар иако нама тако делује) да заживи пројекат државе Косово – то једноставно неће бити могуће без Србије. Не без Срба са Косова, него без Републике Србије која је, повукавши се са Косова '99, на том месту ипак оставила оно што није могла понети војска која је напуштала положај, ни полиција која је поскидала униформе – а то су остаци једног државног система који укључује све.

На један ироничан начин међународна заједница сада ради са косовским Албанцима исто оно што је до ратова у бившој Југославији са њима радио Броз. Од Републике Србије очекује се (захтева тачније) да у томе учествује, да преузме на себе део одговорности за развој нове државице која још увек то није постала и која то без помоћи Србије по свој прилици не може ни да постане.

Овде је статус о којем се највише прича заправо мање битан од једне немогућности, непотенцијалности Косова да оствари било какву независност, осим уколико се независност не огледа у томе да сте издржавано лице новог уместо старог старатеља.

Срби са Косова у овој причи не представљају, нажалост, никакав политички субјекат. Делују попут раштркане војске, којој је негде у колективном сећању остао урезан циљ а то је да је Косово Србија, али која не може да се сакупи на гомилу јер су јој командатни као пијани, сваки иде својим путем и не примећује да га више нико не прати. Народ, грађани Косова српске националности више не гледају ни у једног српско – косовског политичара, не гледају ни ка Београду и полако почињу да гледају ка Приштини. Приштина им не нуди ништа, сем да с времена на време присуствују некој приредби у виду декорације. Повратници постоје, сликају их за телевизију, али повратника је мало а оних који одустају и одлазе је све више.

Београд је тај који мора да поведе рачуна о Србима на Косову и Београд је тај који мора да ојача српске општине. Не оне које међународна заједница назива „паралелним“, без обзира на то што ова формулација није фер јер би паралелним требало називати институције Косова као самопроглашене државе која то још увек није. Ово није задатак нити одлука коју би требало да доносе појединачно косовски Срби са својим лидерима који сваки час мењају правац и сами дезоријентисани, него је одлука коју би требало да донесе држава Србија.

Онај Србин који први седне да преговара са Албанцем на другој страни стола сасвим сигурно ће једно време бити мета хистеричног напада патриота за велеиздају али када се напад хистерије стиша, као што се увек стиша, остаће две конкретне ствари. Срби на Косову добиће простор да стварају своје институције овај пут међународно признате, а Срби којима Косово делује као камен око врата Србије на путу европских интеграција имаће утисак да је тај камен, ако не баш нестао, оно бар лакши за коју тону.

За то време можда чак српска заједница на Косову и ојача довољно да се оспособи да се стара сама о себи, уз консултације са Београдом а у сарадњи са Приштином. Статус Косова ће, шта год била одлука МСП, још дуго бити статус кво. Шта год овај суд одлучио, Србија неће признати самопроглашену независност, а Косово и његови савезници се неће одрећи свог скупог пројекта.